Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 16 (9762). • 1990 йил 23 январь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

Тошкент вилоятидан Ўзбекистон ССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи мавзе сайлов комиссияларининг

АХБОРОТИ

«Ўзбекистон ССР халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг 33-моддасига мувофиқ қуйидагилар Ўзбекистон ССР халқ депутатлигига номзод қилиб рўйхатга олиндилар.

98-Свердлов сайлов мавзесидан

Йўлдошев Ҳасан Амирович — 1939 йилда туғилган, КПСС аъзоси, Калинин ноҳиясидаги Тошкент гўшт саноати ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, Тошкет шаҳрида яшайди.

84-Телов сайлов мавзесидан

Қўлдошев Юнусали Мамаюсупович — 1955 йилда туғилган, КПСС аъзоси, Оҳангарон ноҳия Совети ижроия комитетининг раиси, Оҳангарон ноҳиясида яшайди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари СССР Олий Советининг Раиси

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ

Марказий телевидение орқали сўзлаган нутқи

Ўртоқлар! Биз ҳаммамиз Озарбайжон билан Арманистон ўртасида узоқ давом этиб келаётган миллатлараро можаронинг гувоҳларимиз. Бу ерда вужудга келган кескинлик тўхташи ўрнига, вақти-вақти билан авж олиб, ҳар сафар оғир оқибатларга олиб келаётганидан ҳаммамиз қаттиқ ташвишланяпмиз.

Кейинги икки йил мобайнида марказий ҳокимият органлари сабр-тоқат ва вазминлик билан ҳаракат қилишга интилиб келдилар, мураккаб муаммоларни фақат тинч сиёсий воситалар билан ҳал этишга ҳаракат қилдилар.

Ўртоқларча мулоқот, СССР Олий Советидаги, партия Марказий Комитетидаги, ҳукуматдаги муҳокамалар, СССР халқ депутатларининг сафарлари, иккала республика раҳбарлари билан, депутатлар билан Москвада бир неча бор ўтказилган учрашувлар — мана шуларнинг ҳаммаси иноқликка эришиш, яхши қўшничилик, қолаверса, оддий инсоний муносабатларни тиклаш, вужудга келган мушкул аҳволдан қутулиш иложини топиш ва пировард натижада, Тоғли Қорабоғ теварагидаги аҳволни нормаллаштиришдан иборат ягона мақсад йўлида фойдаланилди.

Шундай иш тутар эканмиз, зўравонлик, душманлик, можаронинг давом этиши ҳеч бир яхшиликка олиб бормаслигига, балки фақат вазиятни баттар мушкуллаштиришига, янада кўпроқ одамларнинг қурбон бўлишига, янада кўпроқ зўравонлик қилинишига олиб боради, деган ишончга асосландик.

Афсуски, иккала республиканинг партия, совет, давлат органлари мана шундай шароитда муносиб даражада масъулият ва вазминлик кўрсатмадилар, кўпинча миллатчи гуруҳларнинг тазйиқи остида принципиал позицияларни бой бериб ҳам қўйдилар.

Кейинги вақтларда ҳам шундай бўлди, Арманистон ССР Олий Совети ва Озарбайжон ССР Олий Совети сессияларида СССР Конституциясига зид бўлган қарорлар қабул қилинди. Бу қарорлар вазиятни нормаллаштиришга кўмаклашиш бир ёқда турсин, балки, аксинча, вазиятни кескинлаштирди, қарама-қаршиликни кучайтирди.

СССР халқ депутатларининг II съезди минбаридан алоҳида куч билан янграган ақл-идрок овозига ҳам иккала томон қулоқ солмади.

Мана шу вазиятдан жамиятга, халққа қарши бўлган унсурлар фойдаланиб, душманликни янада авж олдириш ва можарони кучайтиришга киришдилар. Айниқса чегара районларида ва биргаликда яшаш районларида қуролли тўқнашувлар бошланди.

СССР Олий Совети Президиуми шу йилнинг 15 январида Тоғли Қорабоғ автоном областида ҳамда Озарбайжон билан Арманистоннинг бошқа бazи районларида фавқулодда ҳолат жорий этиш тўғрисида Фармон қабул қилишга мажбур бўлди.

Мана шу чора зўравонликни тўхтатиши, ўз халқларини бош-бошдоқлик ва азоб-уқубат гирдобига дучор қилган экстремистларнинг, халқ фронтлари раҳбарларининг эсини жойига келтириб қўйиши лозимдек эди.

Бироқ ақл-идрок овози, совет жамоатчилигининг, мамлакатимиз барча халқларининг овози бу сафар ҳам назар-писанд қилинмади.

Мулоқотга, иноқликка, сабр-тоқатга қилинган даъватлар эътиборсиз қолди.

Бунинг устига, жангари миллатчи амалпарастлар вазиятни кескинлаштиравердилар, қуролли отрядларни тузавердилар, йўлларни, аэропортларни тўсиб қўйишга киришдилар. Ҳарбий хизматчиларга, қурол-яроғ омборларига, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга тез-тез ҳужум қилина бошлади.

Бундай ҳаракатлар: ур-йиқитлар, қотилликлар, ҳеч бир гуноҳсиз кишиларни ўз уйларидан республика ташқарисига ҳайдаб юбориш ҳоллари Бокуда айниқса фожиали тус олди.

Озарбайжондаги экстремист кучларнинг ҳатти-ҳаракатлари тобора ошкора равишда давлатга қарши, конституцияга қарши ва халққа қарши тус олаверди.

Бир қанча жойларда қонуний ҳокимият органлари зўравонлик билан ўз вазифаларини бажаришдан четлаштириб қўйилди, бошқарув структуралари бузилди.

Юзлаб километрдаги давлат чегарасида инженерлик-техника иншоотлари вайрон қилинди. Республикада ҳокимиятни зўравонлик билан босиб олиш вазифаси мутлақо яширилгани ҳам йўқ.

Ортиқ бундай давом этиши мумкин эмас эди. Мамлакатда бегуноҳ қурбонларга чуқур ҳамдардлик билан бирга жиноий хатти-ҳаракатлардан, шафқатсиз зўравонлик, ваҳшийлик, қонларни оёқ ости қилиш фактларидан қаҳр ва газаб кучайиб борди.

Совет кишилари мамлакат раҳбарнятидан қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибни тиклаш, одамлар турмушининг хавфсизлигини таъминлаш юзасидан кескин чоралар кўришни асосли равишда талаб қилдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Бокуда фавқулодда ҳолат эълон қилинганини, шаҳарга Ички ишлар министрлигининг қўшинлари ва Совет Армиясининг бўлинмалари киритилганини биласизлар.

Улар энг муҳим объектларни ишғол қилдилар, давлат муассасаларини назорат остига олдилар, ур-йиқитчиларга қарши, тартибсизликларнинг ташкилотчилари ва гиж-гижловчиларига қарши кескин чоралар кўрилмоқда. Жиноятчи унсурлардан ўқ отиш қуроли ва ўқ-дори тортиб олинмоқда.

Минг афсуски, одамлар қурбон бўлди. Баъзи жойларда ҳарбий бўлинмаларни террорчилар ўқ отиб кутиб олдилар ва ҳарбий бўлинмалар қурол ишлатишга мажбур бўлдилар.

Бугун кимнингдир уйига кулфат тушди. Мен бу оилаларга энг самимий ҳамдардлигимни изҳор этаман.

Бокудаги, Озарбайжон ва Арманистоннинг чегара районларидаги, Кавказ ортининг бошқа районларидаги фожиали воқеалар миллатчиларга ҳаддан ошиб, муқаддас миллий туйғуларни рўкач қилиб, ундан фойдаланишга уриниш уларнинг оқибати нима бўлишини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди. Одамларни кўр-кўрона нафратга, телбаларча биродаркушлик урушига судраш жиноятдир.

Давлатнинг бурчи — бедодликка ва ғайринсонийликка чек қўйишдан, инсоний қиёфадан маҳрум бўлган, ўзларининг шахсий нафсониятлари, ғаразли мақсадлари, ҳокимиятга интилишлари йўлида бошқаларни қурбон қилишга тайёр турган экстремистларнинг жиноий хатти-ҳаракатлари пайини қатъият билан қирқишдан иборат.

Давлатнинг бурчи — одамларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини таъминлашдан, иккала республиканинг халқларига эркин, демократик ривожланиш, нормал меҳнат қилиш, осойишта яшаш, болаларни тарбиялаб ўстириш имкониятини яратиб беришдан иборат.

Совет Армияси билан ички қўшинларнинг солдат ва офицерлари СССР Конституциясини ва қонунни ҳимоя қилиш соҳасидаги ўз бурчларини бажармоқдалар.

Раҳбарият кўрилган чораларни мамлакатимизнинг барча халқлари тушуниб, қўллаб-қувватлашларига умид қилади.

Шу дамларда Озарбайжон ва Арманистоннинг барча гражданларини ақл-идрок ва мулоҳазакорлик кўрсатишга, иғвогарона шиорлар ва ҳаракатларга учмасликка чақираман. Барча алданганларни, чалғитилганларни ёки зўравонлик билан жиноий ҳаракатларга тортилганларни эс-ҳушини йиғиб олишга, ўйлаб кўриб, хатони тушунишга ва беҳуда ҳаракатларни бас қилишга чақираман.

Гражданларнинг тинчлигини тиклашга, эммамизга тушган синовларни биргаликда бартараф этишга ҳаммангизнинг ҳар томонлама кўмаклашишларингизни сўрайман.

Мулоҳазакорлик ва масъулият тантана қилиб, устун бўлиб чиқишига ишончим комил.

Ҳозир бизга умуммиллий иноқлик, мустаҳкам ҳамкорлик, давлатимиз барча халқларининг яхшироқ турмуши йўлида бир-бирига кўмаклашиш ҳар қачонгидан ҳам зарурдир.

ВИЖДОНАН ЯШАБ, МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК

Ишчилар синфи, деҳқонлар, инженер-техник ходимлар вакиллари Бутуниттифоқ кенгашининг қатнашчилари ўз нутқларида мамлакатдаги ишларнинг аҳволидан, қайта қуришнинг боришидан жуда ташвишланиб гапирдилар. 19 январь куни кенгаш Москвада иккинчи кун ўз ишини давом эттирди.

М. С. Горбачев эрталабки мажлисни очишдан аввал кенгаш қатнашчиларини Закавказьедаги аҳвол тўғрисида хабардор қилди. Ҳозирча, деди у, вазият яхшиланмаяпти, у кескин, ўткир ҳолича қолмоқда. СССР Олий Совети Президиумининг Тоғли Қорабоғ автоном областида ва бошқа районларда фавқулодда ҳолатни жорий этиш тўғрисидаги Фармонига мувофиқ чоралар кўрилмоқда. Шимолий Кавказда тез ёрдамга келиш, қўшинларни кучайтириш учун қисман сафарбарлик амалга оширилди. Ҳалол айтадиган бўлсак, бу аҳолининг норозилигига сабаб бўлди: Шимолий Кавказ — кўп миллатли минтақадир.

Совет кишилари, деб давом қилди М. С. Горбачев, бундан буён вазият салбий томон авж олиб кетмаслиги учун барча зарур чоралар кўрилсин, деб талаб қилмоқдалар. Кеча биз бу ерда Озарбайжон ва Арманистон делегатларининг илтимосларига кўра улар билан суҳбатлашдик. Улар жуда ташвишдалар, амалга оширилаётган чора-тадбирларни улар ҳам қўллаб-қувватлаб, фикр билдирдилар ва жараённинг авж олишини тўхтатиб қолишни сўрамоқдалар. Баъзи кимсалар ўзларининг ғаразли манфаатларини кўзлаб, миллий туйғуларни қўзғатишга уринаётганликларидан ғоят норози бўлиб газабланмоқдалар. Бунда ҳар иккала республика делегатлари билан бизнинг фикрларимиз ўртасида тафовут йўқ.

Бир тўда экстремистларга, масъулиятсиз ғаламисларга, ҳар иккала халқни талаётган пинҳона иқтисодиёт корчалонларига қайта қуришнинг кераги йўқ, қайта қуриш уларнинг ҳиқилдоғидан бўғмоқда. Мана, гап нимада. Аммо улар байроқ кўтариб қайта қуришга қарши бора олмайдиларку, шу боисдан ҳам кескинликка ёпишиб олмоқдалар, миллий заминда адоватни авж олдирмоқдалар. Ҳозир Озарбайжондаги экстремист кучлар одамларнинг онгини чалғитиб, уларни мана шу ишларга жалб этиб, энди ҳамма нарсада Арманистонни эмас, балки Москвани айбламоқдалар. Москва икки халқни бир-бири билан тўқнаштириш учун ҳамма нарсани қилган эмиш. Бинобарин, бундай кимсаларнинг виждони ҳам, инсофи ҳам мутлақо йўқ.

Иккала халқнинг соғлом кучларини бирлаштириб, бутун Иттифоқнинг қатъий позициясига таяниб ҳамма нарсани ўз жойига қўйиш керак. Чунки у ерда ҳозирдаёқ шундай кучлар пайдо бўлдики, улар Озарбайжонни ажратишга қаратилган йўлни тўхтатмоқдалар, ислом Озарбайжони учун курашмоқдалар. Аммо халқ бунга қўллаб-қувватламаяпти. Шунинг учун тазйиқ ўтказмоқдалар: одамлар ишга боришса уларга иш беришмаяпти, транспортга қўйишмаяпти, оилаларга таҳдид қилишмоқда.

Партия Марказий Комитети, Олий Совет Президиуми, Совет ҳукумати иккала республика халқларига мурожаат қилдилар. Биз бутун вазиятни кўриб турибмиз, унга тўғри баҳо берямиз ва ёрдам кўрсатиш, одамларнинг ҳаётини экстремистларнинг тажовузларидан ҳимоя этиш учун ҳаракат қилаверамиз. Кескинлик бундан буён кучайиб кетмаслиги учун ҳамма ишни қилаверамиз. Гарчи экстремист унсурлар ҳар қандай иғвогарликлар қилишмоқда, қозирдаёқ баъзи жойларда водопроводларни портлатишмоқда. Ҳаёт таъминоти системаларига зарба уришмоқда. Биз ҳам мана шуларнинг ҳаммасини эътиборга олиб ҳаракат қилишимиз керак.

Сўнгра кенгашда мамлакат ижтимоий-иқтисодий, сиёсий турмушининг ўткир муаммолари юзасидан фикрлашувлар давом эттирилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Советининг Раиси **М. С. Горбачев** якунловчи нутқ сўзлади.

(ТАСС).

(М. С. Горбачев нутқи газетанинг 4-бетида босилмоқда).

ИҚТИСОДИЁТНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШ, ОДАМЛАР ТУРМУШИНИ ЯХШИЛАШ—ШУ КУННИНГ ВАЗИФАСИ

ШАҲАР ПАРТИЯ-ХЎЖАЛИК ФАОЛЛАРИ ЙИҒИЛИШИДАН

Илгари хабар берганимиздек, республикамиз пойтахтида шаҳар партия-хўжалик фаолларининг йиғилиши бўлган эди. Унда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг «Тошкент аҳолисининг ҳаёт таъминотини тубдан яхшилаш ва шаҳарнинг тарихий районларини таъмирлашни жадаллаштириш юзасидан 1991—1995 йилларга мўлжалланган биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорини бажариш соҳасида партия, совет ва хўжалик органларининг вазифалари муҳокама қилинганди.

Йиғилишда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. И. Фозилбеков доклад қилди.

Йиғилишда иқтисодий ва ижтимоий ривожланиш жиҳатидан, одамларнинг турмуш шароитларини яхшилаш жиҳатидан сезиларли ўзгаришларга эришиш энг муҳим вазифа эканлиги ҳақида гапирилди. Қабул қилинган қарор мавжуд муаммоларни тўла-тўкис ҳал этишга қаратилган. Ўн учинчи беш йилликка мўлжалланган мазкур ҳужжатнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, у бир йил аввал кучга киримоқда. Бу эса келажакдаги ишларимизга муайян шарт-шароит яратади.

Йиғилишда ҳозирги Тошкент фақат Ўзбекистон пойтахтигина эмас, айни вақтда мамлакатимизнинг энг йирик саноат, илм-фан ва маданият марказларидан бири эканлиги таъкидланди. Бироқ шаҳримиз уй-жой, касалхоналардаги ўринлар, савдо майдонлари билан таъминланиш жиҳатидан мамлакатдаги бошқа энг катта шаҳарлардан анча орқада қолмоқда. Ўзбекистон пойтахтининг ривожланишига тўсқинлик қилаётган жиддий омиллардан бири аҳолининг сунъий равишда кўпайишидир. Шаҳар аҳолиси бир йилда ўрта ҳисобда 20—25 минг кишига кўпаймоқда. Бугун тошкентликларнинг 72 минг оиласи уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтож бўлиб турибди. Шу сабабдан қарорда уй-жой қурилишига биринчи даражали аҳамият берилган. Уй-жой қурилишини 1,5 баравар, якка тартибда ва хўжалик усули билан бунёд этилаётган уй-жойларни деярли икки баравар кўпайтириш назарда тутилган. Шаҳарнинг тарихан таркиб топган районларини таъмирлашга, у ерда яшаётган аҳолининг ҳаёт-таъминотини тубдан яхшилашга алоҳида эътибор берилади. Экологик муҳитни яхшилаш, ҳавога зарарли чиқиндиларнинг чиқишини камайтириш мақсадида шаҳардан ташқарига кўчирилиши лозим бўлган корхоналар, муассасалар ва объектлар рўйхати белгиланди. Бу ер участкаларини бўшатиб олиш имконини беради. У ерларда ижтимоий-маданий йўналишдаги объектлар билан бирга тўла-тўкис равишда уй-жой қурилиши авж олдирилади.

Транспорт хизматидаги тангликни камайтириш мақсадида 34 километр узунликда трамвай, 74 километр узунликда троллейбус йўлларини қуриш мўлжалланмоқда, автобуслар сони 300 та кўпаяди. Метрополитенда йўловчиларни ташиш ортади. Юнусобод йўлида 3 та янги бекат ишга туширилиши билан бир йилда ташиладиган йўловчилар сони 170 миллион кишига етади.

(Давоми учинчи бетда).

И. А. КАРИМОВ нутқи

Ўртоқлар, фаолларнинг бугунги йиғилишида Тошкентнинг бугунги куни, келажаги қандай бўлиши кераклиги, унинг истиқболда қандай ривожланиши лозимлиги ҳақида талабчанлик, чинакамига қаттиққўллик билан жуда танқидий гаплар айтилди, десам, ҳамманинг фикрини ифодалаган бўламан, деб ўйлайман. Қуруқ гап-сўзлар бўлмаганлиги ҳамда ўткир масалалар ва шаҳарнинг муаммолари четлаб ўтилмаганлиги жуда соз. Докладда ҳам, нутқларда ҳам биз Тошкентнинг шуҳратини оширишимиз, ҳар бир ҳонадон ва ҳар бир маҳаллада, ҳар бир корхона ва ташкилотда, катта ва кичик ҳар бир кўчада тартиб ўрнатишимиз мумкин ва лозим, деган фикр сезилиб турди. Хуллас, Тошкентни юксак маданият шаҳрига айлантиришимиз керак, замондошларимизгина эмас, фарзандларимиз ва набираларимиз ҳам у билан ҳақли равишда фахрланадиган бўлсинлар. Ҳозир ҳам биз кўҳна Тошкент билан, унинг тарихи, маданияти билан, унинг ажойиб ўтмиши билан фахрланамиз.

Ўтмишсиз келажак ҳам бўлмаслиги азалдан маълум. Тошкентнинг ҳақиқатан ҳам ажойиб ўтмиши бор. У — Ер юзидаги энг қадимий шаҳарлардан бири. Унинг тарихи — жаҳон тарихининг бир қисми. Бу тарих ўзбек халқининггина эмас, ўрта Осиёдаги бошқа халқларнинг ҳам кўп асрлик моддий ва маънавий маданияти бор бисотини ўзига сингдириб олган. Буюк ипак йўли Тошкент орқали ўтган. Ўшанда, қадим замонларда ҳам шаҳар йирик ҳунармандчилик, савдо ва маданият маркази бўлган, Шарқ билан Ғарбни боғлайдиган бамисоли бир кўприк бўлган.

Тошкент ўзининг 12 та дарвозаси билан Шарқда жуда машҳур бўлган. Кумас, Қашқар, Қўқон, Камолон каби дарвозалар қаерда бўлганини пойтахтда яшовчи ҳозирги кишиларнинг кўплари билишмайди... Шайхантовур ансамбли, Бароқхон, Қаффол Шоший, Кўкалдош мадрасалари ва бошқа обидалар Тошкентнинг кўрки ва ифтихори бўлиб келган. Улар Тошкент тарихининг жонли гувоҳларигина эмас, бебаҳо маданий ва меъморий ёдгорликлар ҳамдир.

Ўзбек халқининг атоқли намояндаларидан Акмал Иқромов, Абдулла Қодирий, Ойбек, Ғафур Ғулом, Аброр Ҳидоятов, Маннон Ўйғур, Шукур Бурхонов, Карим Зокировлар Тошкентда яшаб, ижод этганлар. Мана шу ва бошқа номлар мамлакатда, ҳатто бутун дунёда ҳам машҳур. Кўчалар, мактаблар, муассасаларга уларнинг номлари қўйилган.

Шу билан бирга бутун дунёга республиканинг донгини таратган кўпгина тошкентликлар ҳали ўз она шаҳрида тан олинишини кутиб турибдилар. Кўпгина кўчаларимизнинг қиёфаси хунук, шаҳар ижроия комитети, район ижроия комитетлари эса уларни ободонлаштириб, номларини ўзгартиришга, машҳур тошкентликларнинг номини муносиб равишда абадийлаштиришга унчалик шошилмаяптилар.

Илм-фан ва санъат шаҳри, меҳнаткаш шаҳар, шонли революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари шаҳри, байналмилалчи шаҳар, халқаро конференция ва кенгашлар, турли-туман анжуман ва симпозиумлар ўтказилиб турган шаҳар — бугунги Тошкент турли авлодларга мансуб миллион-миллион кишиларнинг меҳнати билан бунёдга келган.

Модомики, шундай экан, сиз билан биз, Тошкентда яшаб ишлашга муяссар бўлган кишилар уни янада равнақ топтириш, унинг ташқи қиёфасини, архитектурасини, ободончилигини, аҳолининг турмуш фаолиятини таъминлашни яхшилаш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилишимиз ҳам қарз, ҳам фарз.

Биз Тошкентнинг аввалги улуғворлигини шунчаки қайта тиклаб қолмай, уни янада оширишимиз керак. Бу — бизнинг энг зарур иқтисодий, ижтимоий вазифамизнинг бирининг ўзи эмас, балки Москвани ва бутун республикамизнинг ҳаётини ҳаракатлантирувчи, ҳаётбахш ва ҳаракатлантирувчи ва ҳаётбахш ва ҳаракатлантирувчи ва ҳаётбахш ва ҳаракатлантирувчи ва

И. А. КАРИМОВ нутқи

(Давоми. Бошн биринчи бетда).

Энг ачинарлиси шуки, биз шаҳарнинг ижтимоий инфраструктурасини барпо этишда қолдиқ принципига шу пайтгача ҳам барҳам берганимиз йўқ. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, Тошкент шаҳрини ижтимоий жиҳатдан ободонлаштириш учун ҳар бир ходим ҳисобига унинг ойласи ва социал-маданий-маиший тўла таъминланишини эътиборга олганда (уй-жой, касалхона ва поликлиника, болалар боғчаси ва мактаблар, шаҳар транспорти, савдо ва маданий-маиший хизмат ва ҳоказолар учун) 20 минг сўм сарфланиши керак. Демак, министрлик ёки идора бўлғуси корхонанинг қурилиш майдончасига биринчи қозиқни қоқишдан аввал шу мақсадлар учун қилинадиган ҳамма чиқимларнинг қоплайдиган миқдордаги пулни шаҳар ижрокоми ҳисобига ўтказиб қўйиши керак. Аммо тегишли иттифоқ идоралари шу мақсадлар учун қилинадиган чиқимларнинг кўп қисмини қоплаганлари йўқ, бунинг учун улардан ҳеч ким тузукроқ талаб ҳам қилгани йўқ.

Бунинг устига, кейинги беш йилликлар мобайнида ижтимоий соҳанинг зарарига ишлаб чиқариш қурилиши учун капитал маблағлар улушини кўпайтиришдек зарарли тенденция сезилмоқда. Бу ҳол тузумимизнинг ижтимоий устун жиҳатларига, одамларнинг манфаатларига, жамиятимиздаги бош омил бўлмиш инсон омилига зиддир.

Бу — ҳаммамизга алам қиладиган кулфатдир. Бу собиқ ва ҳозирги раҳбарларнинг тошкентликлар олдидаги, бутун халқ олдидаги бевосита айбидир. Пойтахтда қанчадан-қанча министрлар, депутатлар, Марказий Комитетнинг аъзолари бор, шу залнинг ўзида қанчаданқанча мансабдор шахслар ўтиришибди. Модомики шундай экан, одамлар биздан: хўш, илгари қаерда эдингиз, бундай расвогарчиликка нега йўл қўйдингиз? Нега Тошкентнинг қиёфасини хатарли равишда бузишгача, ҳеч беўхшов ва ҳатто одамларнинг яшаши учун ноқулай ҳолга келтириб қўйишга йўл қўйдингиз? — деб сўрашга ҳақлидирлар. Биз ҳақиқий турмушнинг ўзидан келиб чиққан мана шу қийин саволларга тўппа-тўғри ва ҳалол жавоб қайтаришимиз керак. Энг муҳими эса, халқ манфаатларига зид бўлган мана шундай сарқитни жуда қатъият билан, жуда шафқатсизлик билан, бутун кучни сарфлаб, зўр бериб тугатишимиз лозим.

Марказий Комитетнинг «Тошкент шаҳри аҳолисининг ҳаёт таъминотини тубдан яхшилаш ва шаҳарнинг тарихий районларини таъмирлашни жадаллаштириш юзасидан 1991—1995 йилларга мўлжалланган биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори айни шу мақсадга қаратилган. Илгари одамларнинг ҳаётий манфаатларига дахлдор муҳим масалалар ҳаммадан пинҳон тутилиб тайёрланар ва қабул қилинар эди, жамоатчилик фикри эса ҳисобга олиниши бир ёқда турсин, ҳатто бутунлай писанд қилинмас эди. Ўша яроқсиз одатдан фарқли ўлароқ, бу ҳужжат мутахассислар, олимлар, маҳаллаларнинг фаоллари билан биргаликда, матбуотда батафсил муҳокама қилинди. Шу сабабли унинг мазмунини гапириб ўтиришимга ҳожат йўқ. Фақат баъзи бир принципиал масалаларга тўхталиб ўтаман.

Биринчидан, Тошкентда ишлаб чиқариш қурилишини кескин қисқартириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Фақат истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган ёки аҳолига хизмат кўрсатадиган корхона ва ташкилотлар учунгина истисно қилиниши кўзда тутилган. Аммо бундай ҳолларда ҳам Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиумининг махсус қарори талаб қилинади. Шу пайтгача барпо этилган ва ишлаб турган объектларни ҳам суриштириб кўришимиз, ўларда тартиб ўрнатишимиз керак. Шаҳарга керак бўлмаган, унга знён етказаётган корхоналар, ташкилотлар, базалар ва омборларни ёпиш, соҳасини ўзгартириш ва Тошкент, эҳтимолки область ташқарисига кўчириш кўзда тутилмоқда. Аҳолининг механик тарзда кўпайишини тўхтатиш учун шаҳарда прописка қилиш чекланади. Зарур ҳолатларда унга Тошкент шаҳар ижроия комитетининг фармойиши билангина йўл қўйилади. Фаоллар йиғилишининг қатнашчилари, шаҳарнинг кенг жамоатчилиги ноиложликдан кўрилаётган, аммо мана шу зарур чораларга қўшилишларига аминман.

Иккинчидан, уй-жой қурилиши суръатларини камайтирмай, балки жадал ошириб, янги уй-жой мавзеларида ҳам, шунингдек шаҳарнинг Эски шаҳар қисмида ҳам уларнинг ўзига хос хусусиятларини эътиборга олиб, бутун ижтимоий инфраструктурани комплекс ривожлантиришга алоҳида эътибор берилиши лозим. Замонавий шаҳарда, айниқса Тошкент каби азим шаҳарда яшаш шунчаки истиқомат қилишни билдирмайди. Ҳар бир оила учун алоҳида квартира ёки шахсий уй бўлиши зарур. Яқин ўн йил ичида бу вазифани тўла-тўкис ҳал этишга сабот билан интилаверамиз. Аммо шу оилан бирга уй яқинида ҳовузи бўлган кўкаламзорлаштирилган мўъжаз болалар боғча ва яслилари, мактаб ҳамда кенг синфхоналари ва жиҳозланган кабинетлари бўлган ҳунар-техника билим юрти, транспорт йўллари ва чорраҳалар ёнида қулай жойлашган магазин ва савдо марказлари, бозорлар, маиший хизмат корхоналари, типовой поликлиника ва касалхоналар, маданият муассасалари, кинотеатрлар, кутубхоналар, оммавий истиқомат жойлари ҳам бўлиши зарур.

Ўртоқ А. И. Фозилбековнинг докладида ва ўртоқларнинг нутқларида аниқ-равшан рақамлар ва мисоллар айтиб ўтилди. Фақат шуни таъкидлайманки, яқин 2-3 йил ичида шаҳарда қурилиш улгурилмай қолган социал-маданий-маиший объектларни барпо этиш, келгусида эса нокомплекслик тушунчасининг ўзини истисно этиш керак. Шу йўл билангина биз йиғилиб қолган муаммоларни ҳал эта оламиз, бу муаммолар улғайиб кетмаслигига, янги муаммолар пайдо бўлмаслигига эришамиз. Бунинг учун планлаштирувчи, таъминотчи идоралар, лойиҳа ва қурилиш ташкилотлари, халқ депутатлари район ва шаҳар советлари шахсан жавобгардирлар. Партия органлари эса раҳбар коммунистлардан бунинг учун жуда қаттиқ жавоб талаб қилишлари керак, чунки одамларнинг ҳаёт таъминоти масалалари — ижтимоий ва иқтисодий масалалар бўлиб қолмай, аввало сиёсий масалалардир.

Шаҳарнинг меъморий қиёфасини, анъанавий турмуш тарзини ва маҳаллалараро алоқаларни сақлаб қолиб, унинг тарихан таркиб топган қисмини тубдан таъмирлаш ва ободонлаштириш — жуда муҳим вазифадир. Биз туб тошкентликлар олдида қарздормиз, уларнинг ота-боболари шаҳримизни бунёд этганлар, қурганлар ва ободонлаштирганлар, уларнинг ўғил-қизлари эса ҳаёт таъминотининг энг оддий шароитларидан ҳам маҳрум қилиб қўйилди. Октябрь, Собир Раҳимов, Киров районларидаги исталган ўзбек хонадонига киринг, бу районларда 600 минг киши яшаб турибди, хонадонлар урушдан аввал қурилган бўлиб, шу қадар путурдан кетиб қолганки, уларни ремонт қилиб ҳам бўлмайди (бизда 2 миллион квадрат метрга яқин мана шундай уйлар бор). Бу хонадонларда марказий icитиш системаси, водопровод, газ ва канализация йўқ, икки-уч хонада бир неча оила яшаб турибди, киши бошига 2-3 квадрат метр уй тўғри келади. Агар Тошкентда ўрта ҳисобда киши бошига 14,2 квадрат метр уй тўғри келса, эски шаҳар қисмида бундан икки баравар кам. Қарийб 7 минг оила шундай яшамоқдаки, ҳар бир оила аъзосига салкам 5 метрдан камроқ саҳн тўғри келади. Бу — энг оддий ҳаёт таъминоти шартларига яқинлашмайди. Бу одамларнинг чидамлилиги, саҳоватга мардлигига, шу қийинчиликларнинг ҳаммасига бардош бераётганлигига фақат таҳсин ўқимоқ керак.

Аҳволни жуда зудлик билан, жуда шошилинч тарзда тузатиб олиш керак. Қарорда бундай оилалар уй-жой билан навбатдан ташқари ва кечи билан 1992 йилгача таъминланиши кераклиги кўзда тутилган эди. Улуғ Ватан урушининг ногиронларига ва қатнашчиларига ҳамда уларга тенглаштирилган имтиёзлиларга, қаҳрамон оналарга ҳам шундай ёндашиш лозим. Уларнинг уй-жой шароитларини биринчи галда яхшилаш ҳақида район ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети доимий ва жуда зўр ғамхўрлик қилишлари керак. Шаҳар, область, партия комитетлари ва марказий комитет ҳам мана шу жуда ўткир ижтимоий-сиёсий муаммонинг ҳал этилишини қаттиқ назорат қилиб туришлари зарур.

Шаҳарнинг тарихан таркиб топган эски қисми ҳақида батафсилроқ гапириладиган бўлса, биз туб тошкентликлардан бўлган қарзимизни тўлашимиз, уларга нисбатан ижтимоий адолатни тиклашимиз кераклигини тўғридан-тўғри айтмоқ керак.

Аввало, шу районларнинг аҳолисига замонавий шароитларга монанд нормал уй-жой, маиший хизмат, ижтимоий соҳани яратиб беришимиз зарур. Бу муаммоларни жўн ва юзаки ҳал этиб бўлмайди.

Шаҳар аҳолиси эски районларни бузиб ташлаб, шу жойларда бир-бирига ўхшаш типовой микрорайонлар қурилаётганига қарши ҳаққоний эътироз билдирмоқда. Бундай микрорайонларни арзонроқ ва тезроқ қуриш мумкин, албатта, аммо бундай арзонлик ва тезлик шаҳар ва халқ учун ҳаддан ташқари қимматга тушмоқда. Шонли шаҳримизнинг тарихан таркиб топган ва бетакрор қиёфаси йўқолиб бормоқда, маҳаллаларнинг асрий алоқалари ва анъаналари барбод бўлмоқда. Биз бундай қила олмаймиз ва бундай қилишга ҳақимиз йўқ. Аксинча, эски шаҳар аҳолисининг, маҳалла жамоатчилигининг халқ меъморчилигини, ажойиб асрий яхши қўшничилик, ўзаро ёрдам, ободончилик муаммоларини биргаликда ҳал этиш анъаналарини сақлаб қолиш ва кўпайтириш муддаосини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш керак. Биз ўз территориясини ўз кучи билан обод қилиб, кўкаламзорлаштираётган, кексаларнинг дам олиши учун маҳалла марказлари ва чойхоналар, болалар учун майдончалар барпо этаётган маҳаллаларнинг аҳолисидан астойдил миннатдормиз.

Ўтмишнинг тарихий ва меъморчилик ёдгорликларини шаҳар муассасалари эмас, балки аҳоли ўз ташаббуси билан сақлаб қолаётганлиги маҳаллий маъмурлар учун, ҳаммамиз учун катта таъна-дир. Масалан, Чиғатой аҳолиси меъморчиликнинг тарихий ва архитектура ёдгорлиги бўлган эски мачитни қайта тиклаб, бу соҳада ибрат кўрсатди. Жуда тўғри иш қилинди. Агар шундай ватанпарвар ва жонкуярлар бўлмаганида, биз ўтмишни аллақачон унутиб юборган бўлар эдик, ҳолбуки айрим кимсалар зўр бериб бизни ўтмишни унутишга даъват этмоқдалар. Яқинда ўзининг 2000 йиллигини нишонлаган шаҳар аҳолиси шаҳар ўз тарихини қаердан бошлаганини билмаслиги, унинг шонли кўп асрлик тараққиёти шоҳидлари бўлмиш архитектура даврлари қаерда сақланиб қолганини била олмаганликлари каби ғаройиб факт ҳаммамизга жуда катта таъна-дир. Ҳамма нарсани пул билан ўлчайдиган амалиётчилар пойтахтимизнинг юбилейи шарафига ёдгорлик тоши қўймоқчи бўлганликлари бизни оз бўлмаса уялтириб қўяй деди.

Ҳолбуки, ҳамма нарса ҳам бир лаҳзалик амалий манфаат билан ўлчанмайди. Шаҳар программасини амалга ошириш чоғида ўтмиш ёдгорликларини сақлаб қолиш ва таъмирлашга жуда эҳтиёткорлик ва меҳр-муҳаббат билан қараш керак.

Ҳозир шаҳарда республика ва маҳаллий аҳамиятга молик икки юзтадан кўпроқ меъморчилик ёдгорлиги бор. Мабодо биз улардан лоақал биттасини қўлдан берсак, авлодлар бизни кечирмайдилар. Шу муносабат билан Улуғбек даврига мансуб ёдгорлик — Зангиота мақбарасининг қисматини эслатиб ўтмоқчиман. Бутун дунё аҳли 1994 йилда Улуғбекнинг 500 йиллик юбилейини нишонлайди. Бир неча йил муқаддам таъмирлаш лойиҳасига кўра унинг равоқидаги тошлар битталаб кўчириб олинди, кошинлари тўдалаб уйиб қўйилди ва аста-секин ташиб кетила бошлади, ёдгорлик эса тикланмай қолиб кетди. Бундай ваҳшийликка тоқат қилиб бўлмайди. Шаҳарни ривожлантириш доирасида «маданий ва меъморчилик ёдгорликлари» деган программани ишлаб чиқиш, бунинг учун махсус жамоат фондини вужудга келтириш керак.

Эски шаҳарни ижтимоий жиҳатдан қайта қуришда анъаналарни сақлаб қолиш билан бирга қурилиш ва ободончиликнинг бутунлай янгича сифат даражасини таъминлаш йўли танлаб олинганлиги жуда тўғри бўлган. Шаҳарнинг тарихан таркиб топган районларида нормал уй-жой соҳасини замонавий фан-техника даражасида шакллантириш вазифаси қўйилган. Бу эса таъмирланадиган ҳар бир район аҳолисининг кўпчилик қисмини шу райондаги янги қуриладиган жойларга кўчириб жойлаштириш, таркиб топган ижтимоий-демографик структурани, маҳалла уй-жой тузилмаларини, кўп укладли оилаларни битта ҳовли теграсида жойлаштириш принципларини сақлаб қолиш имконини беради.

Шу районларда яшаб турган кишиларнинг интилишларини тушунмоқ керак, улар неча ўн йиллардан бери шу ерда яшайдилар ва истиқомат жойини ўзгартиргилари келмайди. Улар кўпинча янги квартиралар ажратишни эмас, мавжуд уй-жойни сақлаб қолишни, яшаш учун энг оддий қулайликларни яратиб беришни илтимос қиладилар. Оиланинг кам қаватли уй-жой биноларида яшаш тарзи, асрлар давомида синалган қулай маҳалла марказлари теварагида яшаш аҳолига маъқул. Биз жамоатчилик фикри билан ҳисоблашишга, халқ анъаналарини эҳтиёт қилиб асрашга мажбурмиз.

Ўртага қўйилган вазифа зудлик билан ҳал қилиниши керак. Тошкент шаҳар ижроия комитети ташкил этилган «Тошкент — тикланиш» давлат-кооператив қурилиш бирлашмасини тезроқ малакали кадрлар билан мустаҳкамлаши, зарур техника ва моддий ресурслар билан таъминлаши, шу тариқа шаҳарнинг тарихан таркиб топган районларини таъмирлаш ва қуриш, тажриба учун «Шаҳристон» маҳалласини барпо этиш юзасидан ўз зиммасига юклатилган вазифани бажаришга тезроқ киришишига имкон бериши зарур. Шу муносабат билан бу ерда Тошкент шаҳар маҳалла комитетлари мувофиқлаштириш кенгаши раисининг ўринбосари Шукур Темуров кўтариб чиққан масалалар диққат билан ўрганилиши керак, бу таклифларда жуда чуқур мазмун ва маъно бор.

Олдимизда катта вазифалар турибди, қилинадиган ишлар кўп. Шаҳар хўжалигининг ва қурилиш конвейерининг ҳамма бўғинларида жуда қаттиқ ва қатъий интизом — план, ижро, меҳнат интизоми йўлга қўйилган тақдирдагина бу вазифаларни уддалаш мумкин. Бунинг учун раҳбар коммунистлардан қаттиқ жавоб талаб қилинади. Энг муҳим иш — уй-жой қурилишидаги узилишлар бизда шундай интизом етишмаётганини кўрсатиб турибди. Ҳозирги беш йиллик бошланганидан буён бирон йилда ҳам шаҳарда уй-жой қурилишининг белгиланган ҳажмлари бажарилгани йўқ. Уй-жой программасининг топшириқларигина эмас, уй-жойларни фойдаланиш учун топшириш йиллик планлари ҳам бажарилмаяпти. Тўрт йил мобайнида 514 минг квадрат метрдан кўпроқ уй-жой биноси қуриб битказилмади. Республика Олий Совети тасдиқлаб берган уй-жой программасига нисбатан эса 1,5 миллион квадрат метр уй-жой берилмади.

Бундаги асосий сабаблар — республика Госснаби моддий-техника таъминоти масалаларини қониқарсиз ҳал этганлигидан, Тошкент область ижроия комитети ер ажратиб бериш масаласини ўз вақтида ҳал этмаганлигидан, «Ўзбекэнерго» ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан иссиқлик таъминоти, энергия таъминоти манбаларини ривожлантиришда орқада қолинганлигидан, Ўзбекистон ССР Госплани капитал маблағларни ва моддий ресурсларни планлаштиришда коммунал тармоқ объектлари қурилишига ҳали ҳам қолган-қутган маблағларни бериш принципидан воз кечмаётганлигидан, «Главташкентстрой» ўзининг ишлаб чиқариш базасини ривожлантиришда орқада қолаётганлигидан иборат.

Аммо бу сабаблар қурилиш программасининг бажарилиши устидан назоратсизликка йўл қўйган Тошкент шаҳар партия комитетини, шаҳар ижроия комитетини, район партия ва ижроия комитетларини мутлақо оқлай олмайди.

Марказий Комитет шаҳар партия, совет ва қурилиш ташкилотлари ҳамда коммунал хўжалиги раҳбарларининг сайловолди программаларида ана шу барча саволларга чуқур асосланган, тўлиқ ва мукаммал жавоблар бўлиши керак, деб ҳисоблайди. Вазифа ниҳоятда қаттиқ ва аниқ-равшан қилиб белгиланмоқда: йўл қўйилган қолоқлик ўрни тўлдирилсин, 1990 йилда илгари битмай қолган турар-жой бинолари ва социал-маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилсин ҳамда уй-жой программасига мувофиқ янги марраларга — йилига 1,3-1,5 миллион квадрат метр уй-жой қуришдан иборат марраларга эришилсин. Бунга алоқадор барча кадрлар одамларни яшаш шароити билан таъминлаш учун шахсан масъулиятни ҳис этишлари ва улар мазкур вазифани ё ҳал этишлари, ёки бу ишдан кетишлари керак, деган оддий ҳақиқатни тушунишлари лозим. Биз кимнингдир билимсизлиги, ташаббуссизлиги туфайли одамларнинг қайта қуришга ишончига, партия, Совет ҳокимиятининг обрў-эътиборига путур етишига йўл қўя олмаймиз.

Биз қандай оператив ва истиқбол планларини ишлаб чиқмайлик, ана шу мақсадлар учун қандай қўшимча воситалар ва ресурслар ажратмайлик, агар уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлашда қаттиқ, сўзсиз амал қилинадиган тартиб ўрнатмасак, бу муаммони ҳал эта олмаймиз. Биз мазкур масалаларда ижтимоий адолат бирор марта ҳам бузилишига йўл қўя олмаймиз ва бунга ҳаққимиз ҳам йўқ.

Текширув шуни кўрсатдики, Тошкентда 1990 йил бошида текшириб чиқилган етти мингдан ортиқ уй-жойларнинг деярли учдан бир қисмида қонун-қоидани турли хилда бузиш ҳоллари аниқланган. 1700 дан ортиқ квартира бўшагани, салкам 160 квартира ўзбошимчалик билан эгаллаб олингани аниқланди. Айрим квартиралар узоқ вақт бўш турган.

Ана шу ва бошқа фактлар муҳтожларни уй-жой билан таъминлашдаги кескинликнинг юмшатилиши учун Советлар резервларга эга эканлигидан далолат беради. Гап энг аввало квартира эгаларининг аксарият қисми ортиқча турар-жой майдонига эга эканлиги тўғрисида бормоқда. Бугунги кунда шаҳар ижроия комитетида ортиқча уй-жой майдонлари тўғрисида аниқ ҳисоб-китоб йўқлигини дангал айтиш керак. Қўшимча квартира ҳақининг миқдори — йилига қарийб 700 минг сўм — чинакам ҳолатни акс эттирмайди. Бу шаҳардаги бутун турар-жой фондини пухта ҳужжатлаштириш зарурлигини яна бир бор тасдиқлайди. Мазкур жараён тегишли хизматлар томонидан депутатларнинг ва кенг жамоатчиликнинг фаол иштирокида амалга оширилиши керак.

Мени тўғри тушунишингизни сўрайман: биз ҳеч кимнинг манфаатларини, агар улар қонун асосида қондирилаётган бўлса, камситмоқчи эмасмиз. Лекин шаҳар маъмурлари давр руҳига амал қилиб, муросага келиш имкониятларини қидириб топишлари керак. Айтайлик, ҳар бир районнинг энг обод жойларида каттароқ уй-жой майдонига алмаштиришга мўлжалланган бир ва икки хонали яхшилаб пардозланган ва лойиҳалаштирилган квартиралари бўлган кам қаватли ғишт уйларни қуриш билан муросага келиш мумкин. Бу асосан кекса кишиларга тааллуқли бўлганлиги туфайли мазкур уйларда озиқ-овқат магазинларини ҳам, чоғроқ парҳез таомлар ошхонасини ҳам, Соғлиқни сақлаш министрлигининг социал таъминот бўлими билан биргаликда медицина пункти ва социал ёрдам хизматини ҳам жойлаштириш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Ўйлайманки, ўшанда кам хонали квартираларга алмашиш жараёни мушкулликларсиз ўтган, шаҳар эса қўшимча равишда минглаб квадрат метр уй-жойга эга бўлур эди.

Ортиқча турар-жой майдонига имтиёзларнинг қонунийлиги муаммоси ҳам ана шу масала билан чамбарчас боғлиқдир. Ҳозирги кунда шаҳарда 175 минг киши ана шундай имтиёзлардан фойдаланмоқда. Бунда ҳам биз ҳеч кимнинг қонуний ҳуқуқларини камситмоқчи эмасмиз. Халқ депутатлари съезди-нинг имтиёзлар комиссияси мезонларига амал қилиб, бундай имтиёзларни пухта кўриб чиқиш лозим: бунда суиистеъмолликлар ва бузилишлар йўқмикан. Шубҳасиз, мазкур масалалар жамоат фикрини ҳисобга олиб, шаҳарнинг ваколатли органлари томонидан кўриб чиқилиши даркор.

Ва ниҳоят ҳужжатлаштириш шунинг учун ҳам керакки, уй-жойларга табақалаштирилган тарзда ҳақ тўлашни — унинг қаерда жойлашганига, қурилиш типига, қулайликлари даражасига қараб ҳақ тўлашнинг жорий этилиши тўғрисидаги асосли таклифларни ишлаб чиқиш лозим.

Шаҳарнинг марказида ғишт уйда турувчилар Юнусобод ёки Сергелида панель уйларда турувчиларга қараганда уй ҳақини қимматроқ тўласалар адолатли бўларди деб ўйлайман. Мазкур масалаларни шаҳарнинг нуфузли совет идоралари узил-кесил ҳал этишлари керак. Лекин бу масалалар шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети томонидан ўрганилиб, шу хусусда таклифлар ишлаб чиқилиши лозим.

Шаҳар хўжалиги бюджетини тўлдиришнинг яна бир манбаи ҳақида. Гап эгаллаб турилган давлат квартираларини сотиб олиш ҳуқуқи тўғрисида бормоқда. Ҳозирги ҳар бир тажриба шаҳарда жуда журъатсизлик билан жорий этилмоқда. Иил бошигача жами 546 минг сўмлик 102 та квартира сотилган. Ана шу маблағлар янги уй-жойларни қуришга сарфланади. Квартирани хусусий мулк қилиб, сотиб олишни истовчилар анча кўп. Дастлабки тажрибани ўрганиш, унинг асосида найрангбозлик ва суиистеъмолларга барҳам беруви чора-тадбирларни ишлаб чиқиш ҳамда шаҳар бюджетининг ана шу қўшимча манбаидан кенг фойдаланиш зарур.

Тошкент маъмурий марказининг меъморий шакллантирилиши янгича ёндошувларни тақозо этади. Бунда яхши ғоялар, ажойиб ижодий ечимлар оз эмас, ўтмишдаги ортиқчаликларга қарши кураш авж олдириб юборилган пайтда биз булардан уяла бошладик. Ҳолбуки, масалан, ғаройиб саройи, бениҳоя кенг майдони ва ўзбек халқининг қалбдан эзгулиги, беғаразлиги ва чинакам байналмаллалигининг тимсоли бўлган Шоҳмаҳмудовлар оиласига қўйилган рамзий, содда ҳамда кишини тўлқинлантирувчи ёдгорлиги бўлган халқлар дўстлиги комплекси сингари ажойиб архитектура ансамблари бизнинг умуммиллий, бойлигимиз-ку. Бундан биз фахрланишга ҳақлимиз. Бундай ёдгорликлар шаҳарда оз эмас.

Шу билан бирга шаҳарнинг Абай, Фурқат, Навоий, Ўзбекистон деб аталган марказий кўча ва проспектлари беш йилдан ортиқ вақтдан буён тугалланмаган, ярим хароба ҳолда туришига тоқат қилиб бўлмайди. Теварак-атрофда вайрона кулбалар ҳали кўп бўлган бир пайтда ЛКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон Касаба союзлари республика кенгаши, коллектив фойдаланишдаги ҳисоб маркази, Горький номли театр биноларининг ва бошқаларнинг қимматга тушадиган дабдабали лойиҳалари керакми, деб баҳслашиш мумкин. Умуман табиий иқлим шароитини, зилзилабардошликни, турмуш ва уй-рўзғор анъанавий укладини ҳисобга олиб, шаҳарда осмонўпар қурилишлар ва бундай қурилишларнинг ҳажми мақсадга мувофиқлигини ўрганиш зарур. Бу мутахассисларнинг иши. Бироқ биноларга ва марказлар қурилишига неча ўн миллион сўм сарфлаб, улар қурилишини тўхтатиб қўйиб, вайрон бўлишга маҳкум этиш — бу бориб турган хўжасизлик, халқ пулларини шамолга совуришдир, деб қатъий айтиш мумкин.

Лойиҳа ечимлари танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқилгач бу ердаги ишлар яна йўлга қўйилиши керак. Модомики, гап архитектура маркази, неча асрларга етадиган қилиб қурилаётган ва ўзбек халқининг шаҳарсозликдаги ажойиб асрий анъаналарини давом эттириб, кўпайтираверишга қаратилган нарсалар тўғрисида бораётган экан, биз буни ана шу масъулиятли ишни олиб боришга даъват этилган биноқорлар, меъморлар, ҳайкалтарошларнинг истеъдоди ҳамда ижодий ёндошуви билан боғлаймиз.

Бунда ана шу муаммоларни ҳал этиш теварагига барча соғлом ва истеъдодли кучларни жипслаштириш, номи энг яхши меъморчилик ва шаҳарсозлик ечимлари лойиҳалари билан боғлиқ бўлган, Ўзбекистон пойтахтининг бугунги куни ва келажаги тўғрисида сидқидилдан қайғураётган кишиларнинг барчасини фаол меҳнатга қайтариш муҳимдир.

Шу ҳақда гапирар эканмиз, бугунги кунда ҳам ўзининг бепарволигини, ишни ташкил эта билмаслигини турғунлик йилларига тақаб, ўзини оқлашга уринаётган раҳбарлар ҳам борлигини таъкидлаш керак. Кейинги вақтда раҳбарлик лавозимига кўтарилган баъзи бировлар 10-15 йиллик фактларни кавлаштириб, ўз ўтмишдошларининг номини булғаб (улар кўпинча бу кишиларга жавоб беролмайдилар ёки ўзларини ҳимоя қила олмайдилар) албатта қоралашга интилиб, ўзларини қаҳрамон қилиб кўрсатишга, шу тариқа бугунги ишга садоқатларини намойиш қилишга уринмоқдалар. Ўйлайманки, бундай одамлар узоққа боролмайди. Раҳбарлик ҳуқуқини ҳар куни иш билан исботлаш керак. Мана қарийб 5 йилдирки қайта қуриш бормоқда. Бугунги кунда ишни бошқараётган кишилар ўзига топшириклар участка учун жавоб беришлари керак.

Тошкент — студентлар шаҳри. Шунинг учун ҳам бу ерда бирорта ҳам муаммони ёшларнинг манфаатларини ҳисобга олмай, уларга ўқиш, баркамоллик ҳамда бўш вақтларини ўтказишлари учун барча шароитларни яратиб бермай ҳал этиб бўлмайди. Булар миллат келажаги, халқимиз келажагидир. Республикамизнинг бугунги ва эртанги тақдири ёш авлоднинг касб маҳорати, интеллектуал даражаси, маънавий тараққиёти, жисмоний соғломлигига боғлиқ. Ана шу мақсадлар йўлида биз тежашга на маънавий, истасангиз, на оталиқ ҳаққимиз йўқ, бу ҳақда биринчи марта гапирилаётгани йўқ ёшларни ўқитиш ва тарбиялаш учун маблағни, шу жумладан валютани ҳам аямаслик керак. Бир мунча истеъдодли йигит ва қизлар мамлакатимиз йирик илмий марказларида ва чет элларда таълим олиб, малака ошириш имконига эга бўлсинлар.

Аммо энг аввало болалар боғчасидан бошлаб олий мактабларимизда, техникумлар, ҳунар-техника билим юртларимизда, мактабларимизда барча зарур шароитни яратмоқ керак.

Кейинги вақтларда республика пойтахтидаги ўқув юртлари ва студентлар ётоқхоналарида етишмовчиликлар ҳамда муҳтожликлар тўғрисида кўп гаплар айтилди ва ёзилди. Такрорлаб ўтирмайман. Фақат мазкур масалаларда қолдиқ принципи айниқса зарарли эканини таъкидламоқчиман. Чунки бу принцип ҳар бир халқ учун энг қимматли нарсага — келажакка болта уради. Халқ таълими министрлигининг раҳбарлари, олий мактабларнинг ректорлари ҳар бир ўқув корпусида, ҳар бир ётоқхонада ўқиш ва дам олиш шароитлари учун шахсан жавобгардир.

Ўзбекистон Компартияси ўзининг сайловолди ҳаракат дастурида ёшлар соҳасини устун даражада ривожлантиришни таъминлашга халқ олдида ваъда берди. Биз эса ўз сўзимизнинг устидан чиқишимиз шарт. Чора-тадбирлар комплекси ишлаб чиқиб, амалга оширила бошланди. 49 та студентлар ётоқхонасида қарийб 4 миллион сўм сарфлаб капитал ремонт қилинди. Бу эса 1988 йилдагига нисбатан тўрт баравар кўпдир. Қатор олий мактабларда имтиёзли овқатланиш жорий этилди. Ётоқхоналар етишмаслиги туфайли хусусий квартираларда яшашга мажбур бўлаётган студентларга январь ойидан харажатларни қоплаш учун пул тўлана бошланди.

Аммо буларнинг ҳаммаси дастлабки қадамлар бўлиб, асосий муаммоларни ҳал этмайди. Халқ таълими бутун системасини ва унинг моддий базасини тубдан қайта қуриш талаб қилинади. Республика ҳукумати, Тошкент шаҳар ижроия комитети, Халқ таълими министрлиги ёшларни ўқиш, дам олиш, маданият ва спорт билан шуғулланиш учун зарур шароитлар билан таъминлайдиган тармоқ программасини ишлаб чиқсинлар. Компартия Марказий Комитети бу муаммони алоҳида назорат остига олади.

Катта шаҳар ҳаёти — бу фақат уй-жой ва социал-маданий-маиший объектлар, деган маънони билдирмайди. Бу мураккаб, кўп планли шаҳар хўжалигидир, одамларнинг яхши кайфияти ва саломатлиги унинг аниқ-пухта ва бир маромда ишлашига боғлиқ.

Шаҳарнинг коммунал инфраструктураси кўп йиллар мобайнида қолдиқ принципи асосида шакланди. Янги қудратли корхоналар, янги уй-жой кварталлари ишлаб турган инженерлик коммуникациялари, энергия, иссиқлик сув, газ таъминоти манбалари, мавжуд канализация ва транспорт тармоқларини кенгайтирмай туриб қурилаверди. Шаҳар маъмурларининг бепарволигидан ҳар бир киши шаҳар хўжалигига камроқ ҳисса қўшиб, ўзининг маҳкамачилик манфаатлари йўлида кўпроқ «юлиб қолишга» интилади.

Бундай талон-тарожлик натижасида шаҳарнинг асосий ҳаётий манбалари энергия инқирози ёқасига келиб қолди. Узилишларга йўл қўймаслик учун фавқулодда чора-тадбирлар кўриш лозим. Шунинг учун ҳам Министрлар Совети,, Давлат план комитети, тегишли министрликлар ва идоралар қабул қилинган қарорни шаҳар хўжалигини тубдан таъмирлашга қаратилган катта тадбирлар билан шошилинч тартибда тўлдиришлари, ҳар қандай тасодифларга барҳам бериш мақсадида мустаҳкам асосларни ва манбаларни яратишлари зарур.

Республика Давлат план комитети ва Молия министрлиги томонидан шаҳарни ўз вақтида материаллар ва пул билан таъминлаш ҳамда ремонт-қурилиш ташкилотларини машина ва механизмлар билан жиҳозлаш масаласига доимо эътибор қаратилиши лозим.

Транспорт хизмати ва йўл қурилиши энг танг жойлардан биридир. Ёғиб ўтган қорлар шуни кўрсатдики, биздаги транспорт оқими томирда қон қуйилиб қолганидек, унинг нормал ишлашини таъминламаяпти. Транспорт хизматлари ва йўл қурилиши тубдан таъмирланиб, янгиланиши керак. Аммо тирноқни этдан ажратиб бўлмайди. Бу айниқса Эски шаҳар қисмига тааллуқлидир. Бу ерда таркиб топган уйлар жойлашишини ва асосий кўчалар йўналишини сақлаб қолиш зарур. Ана шу ва бошқа масалаларда бирорта ҳам қарор маҳалла комитетларининг фикри ва розилигини инобатга олмай қабул қилинмаслиги керак.

Кескин тус олган экология муаммосини ҳал этишда жамоатчиликнинг роли янада ошиб бормоқда. Ў шаҳар нормал ичимлик суви ва соф ҳаводан маҳрум бўлиши мумкин, деб тўғри бонг урмоқда.

Чирчиқда жуда катта химия комплекси қурилиши тўғрисида ҳато қарор қабул қилиниши ўнглаб бўлмас зарар келтирмоқда. Бу билан шаҳар ҳавосини ўзимиз булғамоқдамиз.

Бу масалаларни ҳал этиш, ҳал этганда ҳам тубдан ҳал этиш зарур. Бу ерда чала тадбирлар ярамайди. Сув ва ҳаво ҳавзаларини булғовчи асосий иншоотларни шаҳарнинг турар-жой зоналаридан ташқарига олиб чиқиб кетиш тўғрисида қарорда белгиланган чора-тадбирларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш зарур. Чармўйна заводи, СССР Рангли металлургия министрлигининг металлга дастлабки ишлов берадиган ва иккиламчи алюминий эритадиган цехи, айрим автомобиль корхоналари ва базалар шулар жумласидандир. Табиатни муҳофаза қилувчи, санитария хизматлари шаҳардаги барча корхоналарни экология жиҳатидан ҳужжатлаштириш, тозалаш ва биқиқ, чиқитсиз технологияларга доир мукаммал чора-тадбирларни аниқлаш, тегишли протоколлар муддатини белгилаш ва имзолаш ишларини янада кенгроқ олиб боришлари лозим. Қабул қилинган мажбуриятларни бажармаган тақдирда бундай корхоналар сўзсиз, тўхтатилиб, ёпиб қўйилади ва бошқа ихтисосга ўтказилади. Авиация бирлашмасининг зарарли оқавалари метрога тушиб, «Чкалов» станциясини икки ойча ишдан чиқарган каби ҳолларга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Биз одамлар саломатлигини, болаларимизнинг келажагини

И. А. КАРИМОВ нутқи

(Давоми. Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

участка олиш учун берилган аризаларнинг ҳаммаси шу йил қондириши керак. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Тошкент бўйича биргаликда қабул қилган қарорда белгиланган тадбирлар ҳар жиҳатдан тўла-тўкис ва кенг кўламли бўлиши билан бирга, улар молиявий ва моддий-техник таъминот жиҳатдан ҳам принципиал янги ёндашувлар билан фарқ қилади. Илгари аввал беш йиллик ва йиллик планлар тасдиқланар, кейинчалик эса кимга нима қолган бўлса, ўшани олади, деган қолдиқ принципига кўра, регионлар ва программаларга ўша планларда белгиланган ресурслар тақсимланар эди. Биз илгариги бундай усулдан воз кечдик.

Мазкур ҳолда биз бошқачароқ позициялардан ёндашдик. Мутахассислар ва жамоатчиликни жалб этиб, «фарёд кўтараётган» шаҳарларнинг муаммолари ва эҳтиёжларини ўрганиб таҳлил этдик, дарҳақиқат бу муаммоларни ҳал этишни нари суриб қўйиш мумкин эмас ва бу муаммоларни чалакам-чатти, ямоқни ямагандек эмас, балки ўн йилликлар, асрларни мўлжаллаб тубдан, асосли тарзда ҳал этиш керак. Пойтахтимизнинг келажаги олдидаги бурч ва масъулиятимиз шунга ундайди. Бутун республика аҳли шундай ёндашувни қўллаб-қувватлашига ва белгиланган программани амалга оширишда жуда фаол қатнашишига аминман. Ўзбекистоннинг ҳар бир граждани Тошкентни ўйлаб, юраги ачишса, ўз пойтахти ҳақида ғамхўрлик қилса, она шаҳримиз билан фахрланса, пойтахтимизни бутун халқимиз, бутун республикамизнинг кўркамлиги ва ақл-идрокининг рамзига айлантиришни чин кўнгилдан истаса — ана шундагина бу иш муваффақиятли якунланади.

Бу ҳукумат, Давлат план комитети, Моддий-техника таъминоти давлат комитети, барча министрликлар ва идоралар зиммасига, область ва шаҳар партия ва совет органлари зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Улар шаҳарни тубдан қайта қуришни таъминлаш учун барча молиявий ва моддий-техника ресурсларини қидириб топишлари шарт.

Аввало, қурилишнинг моддий-техника базасини жадал мустаҳкамлаш талаб этилади. Хатога йўл қўйиб, «Главташкентстрой» ва бинокорлик материаллари саноати министрлигининг ўзбошимчалик билан тугатиб юборилиши оқибатларини шу яқин орада бартараф этиш керак.

Биз бош бошқарма ва министрликни шунчаки қайта тикламасдан, балки уларни сифат жиҳатдан янги даражада қайтадан барпо этмоқдамиз. Янги «Главташкентстрой» шу йилиёқ йирик панелли ва ҳажм-блокли уйсозлик қувватларини 1,5-2 баравар ошириши, монолит ва қурилишбоп ғишт ишлаб чиқариш ҳажмларини кўп маротаба кенгайтириши керак. Барча қурилиш ташкилотлари зудлик билан ўзларининг ишлаб чиқариш базаларини мустаҳкамлашлари, янги тузилган «Тошкент тикланиш» бирлашмаси эса халқ усталарини бирлаштириш, хўжалик шартномалари асосида халқ ҳунармандчилиги, уй-жой ремонти кооперативларини ва шунга ўхшаш кооперативларни жалб этиши керак.

Шаҳарнинг партия, совет органлари, савдо ташкилотлари қурувчилар ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилишлари, уларнинг обрўсини кўтаришлари, улар меҳнати учун барча шарт-шароитларни яратишлари керак.

Тошкент шаҳри меҳнаткашларининг тирикчилигини тубдан яхшилаш ва шаҳарнинг тарихан таркиб топган қисмини таъмирлашни қайта қуришнинг, республикада йиғилиб қолган муаммоларни ҳал қилишнинг конкрет муҳим йўналишларидан бири деб қараш лозим бўлади, Ўзбекистон Компартияси ҳозир шу муаммоларни ҳал этиш устида қунт билан иш олиб бормоқда.

Ҳозир қайта қуриш жуда қийин, ҳал этувчи даврга кирди. Жамиятимиздаги илгари пинҳон бўлиб турган зиддиятлар кескинлашди. Кучлар ўртасидаги зиддият авж олди. Литва Компартиясининг XX съездида КПСС-да ажралиб чиқиш тўғрисида ақл бовар қилмайдиган қарор қабул қилинди. Закавказьедаги миллатлараро тўқнашувлар фавқулодда тус олди.

Қайта қуришни бошлаганимизда, биз олган ишонч сифат жиҳатидан янги даражага кўтариш, муносабатларни ўзаро фойдали иқтисодий негизи асосида қуриш муҳимлигини таъкидладилар. Шаҳарликларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан мунтазам таъминлаш учун республика ҳукумати «Ташгорагропром» бирлашмасига Калинин ва Оржоникидзе районларидаги бир қанча хўжаликларни бериш ҳақида қарор қабул қилди.

Йиғилишда Тошкентда мактаблар ва мактабгача болалар муассасалари билан боғлиқ жуда кескин вазият вужудга келганлиги қайд этилди. Ҳозир ўқувчиларнинг тўртдан бир қисми болалар ҳаддан зиёд кўп бўлган мактаб биноларида таълим олишмоқда. Ҳозирги қурилиш суръатларида аҳолининг ўсишини ҳисобга олган ҳолда шаҳарнинг мактабларга бўлган эҳтиёжини қондириш учун 11 йил керак бўлур эди. Шу боисдан шаҳарни ривожлантиришнинг бош планида мазкур масалага биринчи даражали аҳамият берилган.

Шаҳар партия-хўжалик фаоллари йиғилишининг қатнашчилари соғлиқни сақлашнинг аҳволи ҳақида ташвишланиб гапирдилар. Ишлаб чиқилган ва тасдиқланган «Сиҳат-саломатлик» комплекс программаси ҳалигача ҳужжатлигича қолмоқда. Уни муваффақиятли амалга ошириш учун соғлиқни сақлаш объектларини бунёд этишга ёндашувнинг ўзини тубдан қараб чиқиш керак бўлади. Келаси беш йилликда касалхоналардаги ўринларни 4,2 марта, поликлиникалар сонини 2,2 марта кўпайтириш лозим. Район саломатлик бўлимлари ва уларнин

М. С. ГОРБАЧЕВнинг ЯКУНЛОВЧИ НУТҚИ

Кенгашнинг ёпилишида бир неча оғиз сўз айтмоқчиман. Сизлар ҳам мени тушунасизлар, чунки икки кун мобайнида Катта Кремль саройида бўлиб ўтган давлат миқёсидаги жуда катта анжуманни бирданига умумлаштириш ҳар биримиз учун катта даъво бўлур эди, деб ўйлайман. Лекин таассуротлар бор, дастлабки баҳолар, хулосалар бор, мен айни мана шулар ҳақида айтиб ўтишни истардим.

Биз кутганимиздек, одатдан ташқари воқеа бўлиб ўтди. Умуман олганда асосан ички ва ҳатто ташқи сиёсатнинг барча жиҳатлари юзасидан — қайта қуришнинг ҳамма бош йўналишлари юзасидан, ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий, маънавий соҳадаги вазият юзасидан кенг миқёсли гап борди. Шу боисдан Сиёсий бюродаги, КПСС Марказий Комитети секретариатидаги бизларнинг ҳаммамиз буни жуда юксак қадрлаймиз.

Ўртоқлар, шуниси айниқса муҳимки, бу анжуман халқ депутатларининг иккинчи Съездидан эстафетани қабул қилгандек бўлди ҳамда мамлакатдаги ҳақиқий жараёнларни ва ҳақиқий аҳволни англаб етишни жуда чуқурлаштирди. Ҳозир партия Марказий Комитети ўз масъулияти доирасида, жамиятнинг сиёсий етакчиси бўлмиш КПСС фаолияти доирасида ва қонун чиқарувчи орган бўлмиш Олий Совет ҳам, ҳукумат ҳам иккинчи Съездда қабул қилинган ва халқ депутатлари айтган нарсаларнинг ҳаммасини рўёбга чиқариш устида ишламоқдалар. Ҳозир авж олдирилаётган бутун ишларга зарур тузатишлар киритиш учун бизнинг бутун ғоят муҳим, сермазмун фикрлашувларимиз ҳам мана шу ишга қўшилмоқда.

Ҳозир, Олий Совет иш бошлайдиган пайтда бундай позициялар, фикр-мулоҳазалар жуда муҳимдир. Олий Совет қайта қуришни амалга оширишнинг, иқтисодиётни ҳам, сиёсий системани ҳам ислоҳ қилишнинг энг асосий масалалари юзасидан қарорлар қабул қилади.

Бу анжуман партия Марказий Комитети Пленумининг арафасида бўлиб ўтганлиги ҳам жуда муҳимдир. Пленумда КПССнинг партия XXVIII съездига программавий ҳаракат дастури лойиҳаси муҳокама қилинади. Бошқа ўртоқлар каби мен ҳам нутқларни тингладим, менга ҳозирдаёқ маълум бўлган, лойиҳага киритилаётган, биз ёзган нарсалар билан қиёсладим. Бизнинг ҳали ишлашимизга тўғри келишини кўриб турибман. Ишлаганда ҳам обдон ишлаш керак бўлади. Эҳтимол менинг бу фикрим бу ерда президиумда ўтирган барча ўртоқларнинг фикрига мос келар. Бинабарин, бу ерда айтилган гапларнинг ҳаммаси мазмунига кўра ҳам, ўрнига кўра ҳам ўтаётган вақтига ва анжуманнинг миқёсига кўра ҳам мана шу ишга ғайрат ишлашиб кетади. Бу биринчиси.

Иккинчиси. Бу тўппа-тўғри, рўй-рост суҳбат бўлганлиги муҳим деб ўйлайман, ўртоқлар, одамлар ўз вакиллари Кремлда нималар ҳақида гапирганини кўрадилар, эшитадилар ва менимча муносиб баҳолайдилар. Муҳит очиқ-равшан, рўй-рост бўлди. Бунда нима ҳам дердик, анжуман жуда қаттиқ, талабчанлик билан, маҳаллий органлар — партия, хўжалик, совет органларининг фаолияти хусусида республикалар маркази шаънига жиддий танқидий мулоҳазалар билдириш билан ўтди, албатта.

Бундай анжуман айниқса ҳозир, барча минтақаларда нотинчлик, қийинчиликлар, ҳал этилиши зарур бўлган муаммолар кўп бўлиб турган бир пайтда бундан ўзгача ўтиши ҳам мумкин эмас, деб ўйлайман.

Биз бу анжумандан шундай хулоса чиқарамиз: ҳа, меҳнаткашлар қайта қуриш тарафдоридирлар, биз буни яна бир бор ҳис этдик. Бу эса жуда муҳимдир, ўртоқлар, бу — Марказий Комитет, Олий Совет учун, ҳукумат учун мададдир. Чунки биз амалга ошираётган бурилишни англаб етмасдан ва қўллаб-қувватламасдан — амалдаги сиёсий мададсиз ва иш билан қўллаб-қувватламасдан туриб, рўёбга чиқариш мумкин эмас.

Худди шу нарса бизга ишда ишонч, қайта қуриш ишини олга силжитишга катта омил бағишламоқда. Лекин айни вақтда биз ҳозир биринчидан, қайта қуришни қўллаб-қувватлаб ҳамма сиёсатчи бўлиб қолаётганлигини, иқтисодчига айланмаган одам қолмаганлигини ҳис қилдик. Илгари ҳеч ким иқтисодиёт билан қизиқмас эди: ресурсларни берсанг бўлди. Биз эса буёғини боплаймиз қабилида иш юритиларди.

Теран, жиддий анжуман бўлиб ўтди. Баъзида, айрим пайтларда у ўтмишдаги ишлаб чиқариш кенгашларини ҳам эслатганлигини яшармаймиз. Аммо мен ҳатто буни ҳам ҳозирги вазиятда шундай қабул қиламан: афтидан қаердадир бошқарув издан чиққан, одамлар эса ишни ўғлаб олиш ва ишга халақит қилаётган қандайдир масалаларга эътиборни жалб қилишни марказга таклиф этиш мақсадида шу фикрни етказишни исташган бўлса керак.

Хуллас, энг муҳими, ҳар қалай одамлар қайта қуриш тарафдори эканликларидадир. Сизлар халқнинг ана шундай фикрини етказдингиз. Бу фақат сизларнинг фикрингиз бўлмай (ўзларингиз ҳам бунга айтдингиз), балки сизларни бу ерга, Кремлга келишга вакил қилган барча коллективларнинг ҳамфикридир, деб ҳисоблайман.

Аммо қайта қуришнинг боришидан ҳеч кимнинг кўнгли тўқ эмас. Биз буни барча йўналишларда ҳам сиёсий, ҳам амалий хулосалар чиқариб олиш мақсадида шунчаки, юзаки эмас, балки моҳият-эътибори билан маълумот учун қабул қиламиз, бунга сизларнинг ишончингиз комил бўлиши керак. Биз мамлакат меҳнаткашларининг бу талаби марказнинг амалий фаолиятида ўз ифодасини топиши учун ҳамма ишни қиламиз.

Барча нутқларда билдирилган хавотирликни мен шундан кейинги ўринга қўйган бўлур эдим. Ўртоқлар сиёсий ислоҳотни, туб сиёсий ислоҳотни қўллаб-қувватламоқдалар, ниҳоятда ошкоралик, рўй-ростлик билан, позицияларни қиёслаш, мамлакатдаги маънавий муҳит хусусида фикрлаш имконияти мавжудлиги билан ўтаётган жараёнларни қўллаб-қувватламоқдалар. Ўртоқлар, мана шуларнинг ҳаммасини қўллаб-қувватлай туриб, муросасозлик қилишни истамаётганликларини кўриб турибман ва уни мен шундай тушунаман: заифлаштиришдан иборат бўлган беқарорлик кўринишлари бўлган, иқтисодиётнигина эмас, шу билан бирга мамлакатдаги ижтимоий жараёнларни ҳам бошқаролмай қолишдан иборат бўлган аҳволга муросасозлик қилмайдилар.

Баъзи жойларда вазият кескинлашди, миллатлараро муносабатлар каби соҳада эса у шундай тус олдики, эндиликда бутун мамлакатни ташвишлантирмоқда. Бинобарин мен марказ хулосалар чиқариб олиб ва мана шу мададга таяниб (биз эса мана шундай мадад бўлишига умид боғлаяпмиз), вазиятни яхшилик сари қатъиян ўзгартириш тўғрисидаги талабларни ҳаққоний талаблар, деб ҳисоблайман. Мен тартиб масалаларини, хўжасизлик ва жиноятчиликка қарши қатъиян курашиш зарурлигини шу жумлага киритаман.

Шу боисдан бу ерда билдирилган ташвиш — биз учун ҳам мамлакат барча меҳнаткашларининг талабидир. Мен ҳозир тафсилотларга тўхталмайман. Бунинг маъноси шуки, халқ билан, жамият билан ишлашда партия йўли билан оммавий ахборот воситаларидан, бутун мафкуравий аппаратдан, партия эга бўлган жамики имкониятдан фойдаланиб, қайта қуришга тўсқинлик қилаётган, бусиз ҳам кескинлашиб кетган бутун турмушни мушкуллаштираётган салбий ҳодисаларга қарши жамиятни отлантириш учун ғоят жиддий кучғайрат сарфлаш керак бўлади. Худди шунингдек қонун чиқарувчи орган ҳам, бошқарув жараёнлари салбий эмас, балки аксинча, зарур ижобий натижалар бериши учун тартиб, интизомни мустаҳкамлаш мақсадида ҳеч кечиктирмай ҳамма ишни қилиши лозим. Ҳукумат иқтисодий ва сиёсий ислоҳот доирасида ҳаракат қилиб, аммо ўтмишдаги усуллардан ҳам фойдаланиб (чунки биз ўтиш даврида турибмиз), халқ хўжалигини бошқаришни кучайтириши керак. Бинобарин биз буни адолатли талаб, деб қабул қиламиз ва у амалда рўёбга чиқарилиши лозим, ўртоқлар

Эндиликда биз иқтисодиётни халқнинг ижтимоий эҳтиёжларига, бевосита ҳаётий талабларига яна ҳам кўпроқ ва тезроқ бориб юборишга қаратилган иқтисодий стратегиямизни рўёбга чиқариш йўлини давом эттиришимиз лозимлиги англаб етилди, деб ўйлайман — халқ депутатларининг II Съезди ҳамда ишчилар синфи, деҳқонлар ва зиёлилар вакилларининг Бутуниттифоқ кенгаши доирасидаги анжуманимиз ҳам шуни кўрсатди. Бу гап озиқ-овқат маҳсулотларига, уй-жойга, бозорни тўлдиришга таллуқлидир.

Биз шундай қиламиз. Худди шунингдек мен ва раҳбариятдаги ўртоқларим кўпроқ тартиб бўлиши, айниқса тақчилликлардан, бозорда юзага келган қийинчиликлардан усталик билан фойдаланиб қолаётган чайқовчи унсурларга қарши курашда кўпроқ тартиб бўлиши тўғрисидаги талабларни қабул қиламиз. Бу ерда ўртоқлар ана шулар ҳақида жуда қатъият билан гапирдилар. Мен бошқа бир ёндашувнинг оҳанги, мазмунига қўшилган бўлур эдим: марказ — очиш қийин бўлган қулф билан ёпиб қўйилган қандайдир омбор-у, яхши ҳукумат орқали ёки марказдаги яхши одамлар орқали калитини қидириб топсанг бас эмаслигини ўртоқлар тушунишади. Улар омборни очишади-ю, ҳамма нарса ёғилиб кетади. Бу жиддий эмаслигини ҳамма тушунади. Турмушимиз яхшилик сари ўзгариб бориши учун биз мамлакатдаги ишларни ўзгача юритишимиз кераклигини ҳам тушунадилар. Мен ҳайдовчининг нутқини қабул қиламан (менимча, Якутиядан бўлса керак), у рулни тўғри бошқариш керак, деди. Жуда тўғри фикр, мен ҳам шундай деган эдим... (**Қарсаклар**). Сизларга бу гап ёқади. Мана мен билмайман, сизлар қандай қарсак чалар экансизлар, аммо келинг, сизлар ҳам ўзгача меҳнат қилингиз ва ўз меҳнат коллективингизда тартиб ўрнатингиз. (**Қарсаклар**). Яхши. Мана буниси жуда соз. Шундай бўлса иш юришиб кетади.

Агар биз фақат сизлар айбдорсизлар, дейдиган бўлсак, мана ҳозирдаёқ кўп нарса қилинди-ю, сизлар эса бундан баҳраманд эмассизлар, деб айтсак — гап бунда эмас, деб ўйлайман. Бу шундай жараёнки, у юқорида ҳам, ўрта қатламларда ҳам айниқса ҳал қилувчи бўғин — меҳнат, ишлаб чиқариш коллективида ҳам ўтиши керак.

Ўйлайманки, ҳозир қайта қуриш жадаллаша бошлайди, чунки эндиликда марказ яна ҳам кўпроқ ақл, кўпроқ билим, кўпроқ омилкорлик билан ишлай бошлади ва меҳнат коллективлари уни зўр куч билан қўллаб-қувватламоқдалар. Мана шуниси жуда муҳимдир. Биз ҳам митинглар, ғазаб билан депсиниш, шовқин солиш ва ҳоказолар йўлидан эмас, балки ана шу амалий йўлдан боришимиз керак. Бу энди ўтиб кетаётганлигини тўғри айтишди, ҳақиқатан ҳам бунга барҳам бериш керак.

Энг муҳими — биргаликдаги куч-ғайратлар билан, жипслашиб, қайта қуришни жадаллаштириш, амалий ишларни ҳал этиш мақсадида ҳаракат қилишдан иборатдир.

Мустақиллик кўпроқ бўлсин. Умуман бу нарса демократия билан ҳам уйғунлашади, чунки демократия — Советлар орқали сиёсий масалаларни ҳал этишда ҳам, меҳнат коллективларининг мустақиллиги орқали, иқтисодий ислоҳот орқали, минтақаларнинг кўпроқ мустақиллиги орқали иқтисодий ҳокимиятни ҳам маҳаллийлаштиришдир. Бу нарса бутун қайта қуришнинг бош мақсади ва йўналишига мос келади.

Шу фикрнинг бир қисмига эътиборни жалб қилмоқчиман. Агар кимда-ким кўпроқ мустақиллик — ажратма учун камроқ нормативларни билдиради, деб ҳисоблаётган бўлса, бундан ҳеч нарса чиқмайди. Биз шундай бир энг мақбул йўлни топишимиз керакки, мамлакатда барча муаммолар мутаносиб ва комплекс равишда ҳал этиладиган бўлсин. Бунга эътироз билдириш қийин. Ҳали кечагина яхши ишлаб турган коллектив яхши ўйлаб кўрилмаган нормативлар орқали бирданига энг қийин иқтисодий, бинобарин эса ижтимоий аҳволда ноқобил бўлиб қолишини ҳам оқлаб бўлмайди. Аммо худди шунингдек, меҳнат унумдорлигини оширмай, маҳсулот ҳажмларини кўпайтирмай, сифати ва сонини яхшиламай, ҳамда жамият эҳтиёжларини яхшироқ қондирмай туриб, айни ўшандай ишлаш билан коллективнинг бирданига яхши яшаб кетишига ҳам умид боғлаб бўлмайди. Биз мана шунга йўл қўймаслигимиз керак.

Биз худди шу йўналишда боряпмиз ва пировард натижада ўн учинчи беш йиллик мобайнида анча олга силжиймиз, деб ўйлайман, Чунки тўрт йил ичида ҳозирдаёқ катта ишлар амалга оширилди. Эндиликда пухтароқ ишланган норматив негиз мавжуд бўлиб, у жамиятда инсоннинг ҳам, коллективнинг ҳам, умуман жамиятнинг ҳам манфаатларини мувофиқлаштириш имкониини беради. Шу йўлдан бориш керак. Шу боисдан бундай тузатиш, шундай мулоҳаза билан биз — иқтисодиётимиздаги асосий ишлаб чиқариш бўғинларининг мустақиллигини ривожлантириш тарафдоримиз.

Акс ҳолда жўшқинликка эришиб бўлмайди, деб ўйлайман. Барча ҳужжатлар: қонунлар ҳам, ҳукумат қарорлари ҳам худди шундай тайёрланаверади. Биз зарур бўлган тузатишларни киритаверамиз.

Бу ерда ленинчи партиямизнинг тақдири тўғрисида ғамхўрлик қилишга кўп эътибор берилиб, бу ҳақда ташвиш билдирилганлиги учун сизлардан, мамлакат меҳнаткашларининг вакилларидан миннатдорман.

Дарҳақиқат, бу ерда якдил фикр билдирилди, ҳар ҳолда шундай вазиятда ҳатто кимдир эҳтимол бошқача фикрда бўлсада, лекин ўзгача позицияларда туриб гапиришга журъат эта олмагандир.

Қайта қуриш жараёни самарали бўлган, мамлакат тараққиётининг мана шу бурилиш, тарихий, тақдирга дахлдор палласида халқ билан бирга бўлиши лозим бўлган сиёсий партия (янгиланган партия) моҳирлик билан раҳбарлик қилган тақдирда қайта қуриш иқтисодиёт соҳасида ҳам, ижтимоий соҳада ҳам, миллатлараро муносабатлар соҳасида ҳам камроқ нобудгарчиликлар билан албатта ғалаба қозонади.

Мен ва ҳаммамиз бу якдилликни ҳис этдик ва буни тушунганлигингиз учун сизларга миннатдорчилик билдирамиз. Марказий Комитет ҳам айни мана шундай тушунмоқда. Айтилаётган танқид бизни ҳижолат қилмайди, чунки асосан ҳар ҳолда бу ерда янграган танқид — партия тақдири тўғрисидаги, мамлакат тақдири тўғрисидаги ғамхўрлик тақозо этган танқиддир. Шу боисдан биз ўни умуман маъқуллаймиз. Худди шунингдек шахсий характердаги танқидий мулоҳазалар ҳам у ёки бу бўғинлардаги, шу жумладан Марказий Комитет фаолиятидаги камчиликларни ҳам кўрсатади. Буларнинг ҳаммаси тўғри. Биз ҳам буни қабул қиламиз. Ўйлайманки, бу мавзудаги танқидни, бор гап-сўзларни, бутун мунозарани мамлакатдагилар англаб кутиб оладилар ва қўллаб-қувватлайдилар.

Москва делегациясининг ва бошқаларнинг нутқларида ҳамда ёзма илтимосларида партия XXVIII съездини ўтказиш муддатини яқинлаштириш тўғрисидаги масала ўртага қўйилди. Бу масала муҳокама қилинди. Ахир биз шундай ҳам съездни ўтказиш муддатини амалда ярим йил яқинлатиндик. Съезд 1991 йилда ўтиши керак эди. Аммо биз шу йилнинг октябрь ойида чақиришга қарор қилдик. Эртароқ, масалан, июнь ойида чақирса бўлмайдими? — деган масала муҳокама этилди.

Марказий Комитет Пленуми қарорини қабул қилишга асос бўлган, яъни съездни ярим йил яқинлаштириб, октябрь ойида ўтказиш тўғрисидаги қарорга асос бўлган мантиққа амал қилинадиган бўлса, июнь ойида бунни амалга ошириш қийин. Биз эълон қилинадиган ҳаракат дастури негизида партиядаги ғоят жиддий мунозаре орқали, бошланғич ташкилотда ҳам, районда ҳам, шаҳарда ҳам муҳитни ва кадрлар билан боғлиқ вазиятни ўзгартириши лозим бўлган жиддий ҳисобот-сайлов кампанияси орқали съездни чақирмоқчи эдик. Шундай қилиб, съездга ҳам янги кишилар келган бўлур ва эҳтимол бу нарса янги органларни тузишга таъсир қилган бўлур эди. Қисқа қилиб айтганда, ҳисобот-сайлов кампаниясининг ўзи муаммоларни тўла ҳажмда яққол кўрсатиб, кўпгина янги кишилар ва янги кучларни олга сурган бўлур эди.

Режа мана шундай эди. Мен бу ҳақда қачондир айтгандим ва ҳозир ҳам тўппа-тўғри партиячасига айтаман. Ўртоқлар, съездни ўтказиш, сўнгра эса сайловни ўтказиш мумкин, деб ўйламоқдалар. Агар ана шуларнинг ҳаммаси — партиявий мунозара амалга ошмай қолса ва биз навбатдаги съезд самарали ва илғор бўлиши, олис истиқболда ҳам натижалар берадиган бўлиши учун муайян муҳитни вужудга келтира олмасак — биз буни оқлаган бўламизми? Марказий даражада биз умид боғлаётган янгиланиш, кучларни тўлдириш, навқиронлашиш содир бўлмай қолмасмикин? Келинг, очиқ-ойдин гап юритайлик. Ҳаракат дастури бўлади, ҳозирдаёқ ғоялар кўп. Янги Устав устида иш олиб борилмоқда. Уни муҳокамага қўйиш мумкин ва чамаси июнь ойларида съездни ўтказиш мумкин бўлур эди. Аммо ўртоқлар, бу хусусда яна бир карра ва бир неча марта ўйлаб кўриш керак. Дарвоқе, биз шунга асосландикки, бизда йилнинг биринчи ярми маҳаллий Советларга сайлов билан ҳам банд бўлади. Бу ҳам катта сиёсий кампания бўлиб, у партия ташкилотларига ҳам янгича ишлаш, янги кучлар ва одамларни аниқлаш имконини беради.

Хуллас, бизнинг режамиз мана шундай эди. Модомики, бу ерда шундай гап бўлган экан, у менимча, партия тўғрисидаги ўй-фикр ва ғамхўрликка асосланган экан, у ҳолда биз шу мулоҳазаларни, ушбу масала хусусида ҳам ўтказилган бу мунозаранинг мазмунини биз тахмин қилаётгандек 29—30 январь кунлари бўладиган партия Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумига етказамиз.

Шундай қилинади, деб сизларни ишонтира оламан, бунинг устига биз ҳозир гапираётган нарсалар ҳам мамлакатга ва партияга маълум бўлади. Зотан бунда ҳеч қандай кўзбўямачилик бўлиши мумкин эмас. Буларнинг ҳаммаси ғоят жиддийдир. Бинобарин, бунда биз бир-биримизга ишонишимиз керак. Бунда «Кремль саройи»нинг ҳеч қандай сирасрори йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Битта асосий вазифа бор — у ҳам бўлса қайта қуришимизнинг тақдиридир. (**Қарсаклар**).

Ўртоқлар, шу билан мен ўзимнинг қисқача нутқимни тугаллайман. Ўйламанки, Бутуниттифоқ кенгаши мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштиришга катта ҳисса қўшди, шу билан бирга қайта қуриш муаммолари ва уни жадаллаштириш, кўпроқ жўшқинлик бағишлаш зарурлигини англаб олишни ҳам чуқурлаштирди.

Шу анжуманга олиб келган барча фикр-мулоҳазаларингиз учун сизларга раҳмат. Сизларга меҳнатда каттадан-катта муваффақиятлар тилайман! (**Қарсаклар**).

* * *

Ишчилар синфи, деҳқонлар, фан-техника ходимлари вакиллари — Бутуниттифоқ кенгашининг қатнашчилари В. И. Ленин Мавзолейига гулчамбар қўйдилар.

(ТАСС).

реклама ва Эълонлар

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги М. Қорнёқубов номли Ўзбек Давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

1, 2 февраль соат 19.30 да

ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

М. Қорнёқубов номли ўзбек давлат филармониясининг солисти, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ортиқ ОТАЖОНОВ

С. М. Киров номли Ўш ўзбек музикали драма театрининг солистлари, Қирғизистон ССР халқ артистлари: Ойтожи ШАБДОНОВА, Неъматжон НЕЪМАТОВ, Толибжон БАДИНОВ;

Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист Расулжон УРАИМЖОНОВ

«КАМОЛОТ—89» конкурсининг лауреати Маҳамадкарим СОИПОВ

М. Қорнёқубов номли ўзбек давлат филармониясининг солисткаси Муаззам ҒОФУРОВА

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Билетлар соат 11.00 дан сотилади.

Тошкент давлат циркида

27, 28 январь соат 19.00 да

«ТАТАР ҚУШИҚЛАРИ—89» БУТУНИТТИФОҚ КОНКУРСИНИНГ ЛАУРЕАТИ «САБАНТУЙ» ЭСТРАДА-ФОЛЬКЛОР АНСАМБЛИ

КОНЦЕРТЛАРИ

Ижро этувчи — Вилли АҲМАДЕЕВ. «Салом, Идельга», «Оренбург — Чилабе», «Сандугач-Кутарчея» ва бошқа қўшиқларни ижро этади.

ҚАТНАШАДИЛАР:

Равиль ХИСАМУТДИНОВ — баян, Марьям БУХАРОВА — замонавий ва халқ қўшиқлари, Нина АВАШКИНА — клавишли-оркестратор, Олег АНАШКИН — гитара (соло), Венера ва Ильмира ХАБАРОВА — халқ рақслари.

Намунали ўйинлар, курашнинг шарқ турлари.

Билетлар цирк кассаларида олдиндан сотилади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91; 44-35-84.

УЗБЕКИСТОН ССР ТЕАТР АРБОБЛАРИ УЮШМАСИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

6, 7, 8, 9, ФЕВРАЛЬ СОАТ 19.30 ДА, 10 ВА 11 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16.00 ВА 19.30 ДА

«ЎЗБЕКИСТОН ЮЛДУЗЛАРИ»

ЯНГИ МУЗИКАЛИ ЮМОРИСТИК ПРОГРАММАНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

БУТУНИТТИФОҚ ЭСТРАДА ҚУШИҚЛАРИ КОНКУРСИ ЛАУРЕАТИ ЮЛДУЗ УСМОНОВА

«ҚИЗИҚЧИ—89» Республика конкурси лауреатлари: МИРЗА ХОЛМЕДОВ, БОТИР МУҲАММАДЖУЖАЕВ, МУРОД АЗИЗОВ, СОБИТ АСОМОВ.

ПРОГРАММАДА Ўзбекистон ёш рақҳосалари ҳам иштирок этадилар.

Билетлар СССР халқлари дўстлиги саройи кассасида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШГА АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ОЛМАЛИҚ УЙСОЗЛИК КОМБИНАТИ КООПЕРАТИВГА

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

суворчи-бўёқчилар, газ-электр пайвандчилар, дурадгорлар, бетончилар, монтажчилар.

15 процент район коэффициенти тўланади, ишлаган йиллар учун мукофот берилади.

Уйсозлик комбинатида ёлғиз кишилар ва оилалилар учун ётоқхонадан жой йил мобайнида, турар-жой эса навбати билан берилади.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 702400, Тошкент области. Олмалиқ шаҳри «Бўстон» посёлкаси.

ТАШКИЛОТЛАР, КОРХОНАЛАР ВА КООПЕРАТИВЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«ТАШОБЛАГРОПРОМКОМПЛЕКТ» КОРХОНАСИ БАЗАСИДА

чорвачилик, ремонт-технология ускуналари, қайта ишлаш саноатининг технология ускуналари, насос станциялари, электр-ўлчов асбоблари, геодезия, тарози ускуналари, юқори вольтли ва паст вольтли аппаратуралар, электр изоляция, электр қурилиш материаллари, ёруғлик манбалари, нефть-омбор ускуналари билан

ЭРКИН САВДО ТАШКИЛ ЭТИЛГАН

Савдо-сотиқда иштирок этишни хоҳлаган кишилардан қуйидаги адресга мурожаат қилишларини сўраймиз: Калинин райони Хасково посёлкаси.

Телефонлар: 47-21-29, 47-21-18, 55-85-60.

• СПОРТ •

ҒАЛАБА ВА СПОРТ МАСТЕРИ НИШОНИ

● **ОЛИМПИЯ ўринбосарлари тайёрлаш мактаблари талабалари ўртасида Бобруйск шаҳрида Бутуниттифоқ мусобақалари бўлиб ўтди. Унда мамлакатимизнинг йигирма олти шаҳаридан келган командалар сафида 200 дан ортиқ спортчи иштирок этди. Герман Титов номли Тошкент шаҳар Олимпия ўринбосарлари тайёрлаш мактаби вакиллари Р. Исломов (43 килограмм), А. Телегин (97 килограмм)лар биринчи ўринни эгаллаб, СССР спорт мастери талабини бажаришди. 130 килограммгача вазнилилар баҳсида қатнашган Н. Тарасенко учинчи ўринни эгаллади.**

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР УЮШМАСИ ТОШКЕНТ ТАШКИЛОТИ VI ҲИСОБОТ-САЙЛОВ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси Тошкент ташкилотининг VI ҳисобот-сайлов конференцияси 1990 йил 26 январь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг клуби (Ленинград кўчаси, 32) да ўтказилади. Конференция эрталаб соат 11 да очилади.

Делегатлар ва таклиф этилганлар 26 январь эрталаб соат 9 дан шу ернинг ўзида рўйхатга олинадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР УЮШМАСИ ТОШКЕНТ ТАШКИЛОТИ

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ—ЭРОН ЧЕГАРАСИДА

✦ **СОВЕТ—ЭРОН чегарасида вазият кескинлигича қолмоқда. Чегарадан оммавий ўтишлар давом этмоқда, экстремистлар аҳволни яхшилаш ҳамда чегарани қўриқлаш ишларини тартибга солишга халақит бермоқдалар. СССР давлат хавфсизлиги комитети чегара қўшинлари Сиёсий бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Б. Голишевнинг «Известия» мухбирига айтишича, 18 январь куни СССР чегарасидан Совет томонига бир нечта Эрон жандармачилари ўтишган. Уларнинг вакили соат 14 да Ленкоран радиоси орқали Озарбайжонда бўлаётган воқеалар тўғрисида мамнунлик билан гапирган.**

19 январь куни чегарадан оммавий равишда ўтишлар давом этди. Тахминий ҳисобларга қараганда, Эрон томонига бир неча минг киши ўтган. Совет Иттифоқи томонига эса мингга яқин одам келган.

Туркиянинг чегарамизга туташ жойларида жанговар ҳолатга келтирилган ҳарбий бўлинмаларнинг ҳаттиҳаракатлари кузатилган.

Нахичеван, Мегрин ва Озарбайжоннинг Арташат чегара участкаларида чегарачиларимиз ҳарбий қурол қўлламасдан экстремистларни чегара ҳудудидан сиқиб чиқаришга муваффақ бўлдилар.

ЯНА БИР ПАРТИЯ ТУЗИЛДИ

✦ **БОЛГАРИЯ телеграф агентлигининг хабар беришича, янги тузилган демомонархия партияси ўзини рўйхатга олиш тўғрисида Пловдив шаҳрида баёнот берди. «Мамлакатда фуқаролар ҳақ-ҳуқуқларини тиклаш ва Болгарияга подшони қайтариш» унинг асосий дастуридир.**

ИСРОИЛ БИЛАН МУНОСАБАТЛАР ТИКЛАНМОКДА

✦ ЧКП Марказий Комитети халқаро бўлими тарқатган баёнотда айтилишича, Чехословакия — Исроил дипломатик муносабатларини тиклаш ҳар икки томонга наф келтиради ҳамда халқаро вазиятни яхшилашга хизмат қилади. Бу Исроилнинг ҳозирги раҳбар доиралари ўтказаётган босқинчилик ва экспансия сиёсатини ЧКП маъқуллайди, деган маънони англатмайди.

ТАСЛИМ БЎЛИШГА ДАЪВАТ

✦ АМЕРИКА қўшинларининг Панамага бостириб кирган пайтида қаттиқ қаршилик кўрсатган «дигнидад» (фуқаролар милицияси) қисмларининг раҳбари телевидение орқали сўзга чиқди. У ўзининг янги ҳокимиятни қўллаб-қўлтиқлаяжаклиги тўғрисида гапириб, барча фуқароларни қурол-яроғларни топширишга чақирди.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Тошкент вилояти ўсма касалликлар касалхонаси ва Тошкент шифокорлар малакасини ошириш институти ўсма касалликлар кафедраси ходимлари, Тошкент вилоят ўсма касалликлар касалхонаси шифокорлари Р. Э. Арикова ва Р. А. Ариковларга ўғли Авазжон АРИКОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/I да **Пуч** 24/I да **Тергов давом этади** (19.00).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЕШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/I да **Фармонбиби аразлади** (билетлар сотилган, 19.00), 24/I да **Парвона** (19.00).

«Орзу» кооперативининг йўқолган ДУМАЛОҚ МУҲРИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р — 04045. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1716. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12